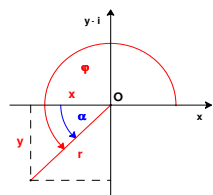

Zadatak 081 (Mario, Ana, Mirjana, Mateo, srednja škola)Kompleksan broj $z = -2 - 2 \cdot i$ napišite u trigonometrijskom obliku.**Rješenje 081**

Ponovimo!

Kompleksan broj $z = x + y \cdot i$ napisan u trigonometrijskom obliku glasi

$$z = r \cdot (\cos \varphi + i \cdot \sin \varphi),$$

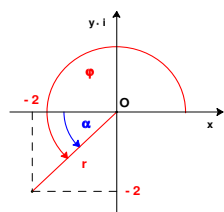
gdje je r apsolutna vrijednost ili modul kompleksnog broja (udaljenost kompleksnog broja od ishodišta kompleksne ravnine), φ argument kompleksnog broja.

$$r = \sqrt{x^2 + y^2}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \Rightarrow \alpha = \operatorname{arctg} \frac{y}{x} \text{ ili } \operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \Rightarrow \alpha = \operatorname{tg}^{-1} \left(\frac{y}{x} \right)$$

Argument φ iznosi:

$$\varphi = \pi + \alpha.$$

Ovaj kompleksan broj nalazi se u III. kvadrantu kompleksne ravnine, Gaussove ravnine, ($x < 0, y < 0$). Da bismo odredili njegov trigonometrijski oblik treba naći apsolutnu vrijednost r i argument φ :

$$\left. \begin{array}{l} z = -2 - 2 \cdot i, \quad x = -2, \quad y = -2 \\ r = \sqrt{x^2 + y^2} \\ \operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \\ \varphi = \pi + \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = \sqrt{(-2)^2 + (-2)^2} \\ \operatorname{tg} \alpha = \frac{2}{2} \\ \varphi = \pi + \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} r = \sqrt{4+4} \\ \Rightarrow \operatorname{tg} \alpha = 1 \\ \varphi = \pi + \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = \sqrt{4 \cdot 2} \\ \Rightarrow \alpha = \operatorname{arctg} 1 \\ \varphi = \pi + \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \alpha = \frac{\pi}{4} \\ \varphi = \pi + \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \varphi = \pi + \frac{\pi}{4} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \varphi = \frac{5 \cdot \pi}{4} \end{array} \right\}.$$

Trigonometrijski oblik kompleksnog broja glasi:

$$z = 2 \cdot \sqrt{2} \cdot \left(\cos \frac{5 \cdot \pi}{4} + i \cdot \sin \frac{5 \cdot \pi}{4} \right).$$

Vježba 081Kompleksan broj $z = -3 - 3 \cdot i$ napišite u trigonometrijskom obliku.

$$\text{Rezultat: } z = 3 \cdot \sqrt{2} \cdot \left(\cos \frac{5 \cdot \pi}{4} + i \cdot \sin \frac{5 \cdot \pi}{4} \right).$$

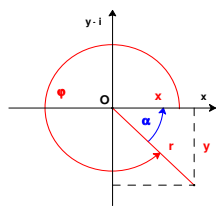
Zadatak 082 (Mario, Ana, Mirjana, Mateo, srednja škola)Kompleksan broj $z = 2 - 2 \cdot i$ napišite u trigonometrijskom obliku.**Rješenje 082**

Ponovimo!

Kompleksan broj $z = x + y \cdot i$ napisan u trigonometrijskom obliku glasi

$$z = r \cdot (\cos \varphi + i \cdot \sin \varphi),$$

gdje je r apsolutna vrijednost ili modul kompleksnog broja (udaljenost kompleksnog broja od ishodišta kompleksne ravnine), φ argument kompleksnog broja.

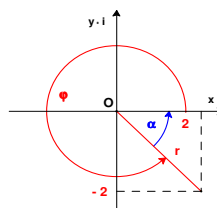
$$r = \sqrt{x^2 + y^2}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \Rightarrow \alpha = \operatorname{arctg} \frac{y}{x} \text{ ili } \operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \Rightarrow \alpha = \operatorname{tg}^{-1} \left(\frac{y}{x} \right)$$

Argument φ iznosi:

$$\varphi = 2 \cdot \pi - \alpha.$$

Ovaj kompleksan broj nalazi se u IV. kvadrantu kompleksne ravnine, Gaussove ravnine, ($x > 0, y < 0$). Da bismo odredili njegov trigonometrijski oblik treba naći apsolutnu vrijednost r i argument φ :

$$\left. \begin{array}{l} z = 2 - 2 \cdot i, \quad x = 2, \quad y = -2 \\ r = \sqrt{x^2 + y^2} \\ \operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = \sqrt{2^2 + (-2)^2} \\ \operatorname{tg} \alpha = \frac{2}{2} \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} r = \sqrt{4+4} \\ \Rightarrow \operatorname{tg} \alpha = 1 \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = \sqrt{4 \cdot 2} \\ \Rightarrow \alpha = \operatorname{arctg} 1 \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \Rightarrow \alpha = \frac{\pi}{4} \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \alpha \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \varphi = 2 \cdot \pi - \frac{\pi}{4} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} r = 2 \cdot \sqrt{2} \\ \varphi = \frac{7 \cdot \pi}{4} \end{array} \right\}.$$

Trigonometrijski oblik kompleksnog broja glasi:

$$z = 2 \cdot \sqrt{2} \cdot \left(\cos \frac{7 \cdot \pi}{4} + i \cdot \sin \frac{7 \cdot \pi}{4} \right).$$

Vježba 082

Kompleksan broj $z = 3 - 3 \cdot i$ napišite u trigonometrijskom obliku.

Rezultat: $z = 3 \cdot \sqrt{2} \cdot \left(\cos \frac{7 \cdot \pi}{4} + i \cdot \sin \frac{7 \cdot \pi}{4} \right).$

Zadatak 083 (Martina, studentica)

Odredi sve kompleksne brojeve za koje vrijedi: $z^2 + \frac{1+2 \cdot i - \overline{(2-i)}}{1-(1+i) \cdot (1+i)} = 0.$

Rješenje 083

Ponovimo!

Neka je $z = x + y \cdot i$ bilo koji kompleksan broj. Sa \bar{z} označavamo broj

$$\bar{z} = x - y \cdot i$$

koji nazivamo kompleksno konjugiranim broju z . Množeći z i \bar{z} dobit ćemo:

$$(x + y \cdot i) \cdot (x - y \cdot i) = x^2 + y^2.$$

Naći n -ti korijen kompleksnog broja

$$z = r \cdot (\cos \varphi + i \cdot \sin \varphi),$$

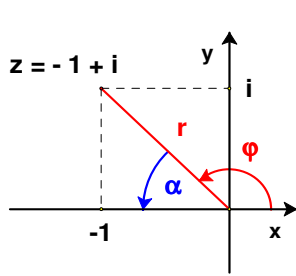
gdje je $n \in \mathbb{N}$ i r modul kompleksnog broja, $r = |z|$, znači naći kompleksan broj

$$\sqrt[n]{z} = \sqrt[n]{r} \cdot \left(\cos \frac{\varphi + k \cdot 2 \cdot \pi}{n} + i \cdot \sin \frac{\varphi + k \cdot 2 \cdot \pi}{n} \right), \quad k = 0, 1, 2, \dots, n-1.$$

$$z^2 + \frac{1+2 \cdot i - \overline{(2-i)}}{1-(1+i) \cdot \overline{(1+i)}} = 0 \Rightarrow z^2 + \frac{1+2 \cdot i - (2+i)}{1-(1+i) \cdot (1-i)} = 0 \Rightarrow z^2 + \frac{1+2 \cdot i - 2 - i}{1-(1^2+1^2)} = 0 \Rightarrow z^2 + \frac{-1+i}{1-(1+1)} = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow z^2 + \frac{-1+i}{-1} = 0 \Rightarrow z^2 + 1 - i = 0 \Rightarrow z^2 = -1 + i \quad \sqrt{\quad} \Rightarrow z = \sqrt{-1+i}.$$

Da bismo našli $\sqrt{-1+i}$ moramo odrediti argument φ i modul r kompleksnog broja $z = -1+i$.

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x} \Rightarrow \operatorname{tg} \alpha = \frac{1}{-1} \Rightarrow \operatorname{tg} \alpha = -1 \Rightarrow \alpha = \arctg(-1) \Rightarrow \alpha = \frac{3\pi}{4}.$$

Argument φ iznosi:

$$\varphi = \pi - \alpha \Rightarrow \varphi = \pi - \frac{3\pi}{4} \Rightarrow \varphi = \frac{\pi}{4}.$$

Modul r iznosi:

$$r = \sqrt{x^2 + y^2} \Rightarrow r = \sqrt{(-1)^2 + 1^2} \Rightarrow r = \sqrt{1+1} \Rightarrow r = \sqrt{2}.$$

Zadatak ima dva rješenja:

- $k = 0$

$$\left. \begin{array}{l} n=2 \\ r = \sqrt{2}, \varphi = \frac{\pi}{4} \end{array} \right\} \Rightarrow (\sqrt{z})_1 = \sqrt{\sqrt{2}} \cdot \left(\cos \frac{\frac{\pi}{4} + 0 \cdot 2 \cdot \pi}{2} + i \cdot \sin \frac{\frac{\pi}{4} + 0 \cdot 2 \cdot \pi}{2} \right) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (\sqrt{z})_1 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \cdot \sin \frac{\pi}{4} \right) \Rightarrow (\sqrt{z})_1 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \cdot \sin \frac{\pi}{4} \right).$$

- $k = 1$

$$\left. \begin{array}{l} n=2 \\ r = \sqrt{2}, \varphi = \frac{\pi}{4} \end{array} \right\} \Rightarrow (\sqrt{z})_2 = \sqrt{\sqrt{2}} \cdot \left(\cos \frac{\frac{\pi}{4} + 1 \cdot 2 \cdot \pi}{2} + i \cdot \sin \frac{\frac{\pi}{4} + 1 \cdot 2 \cdot \pi}{2} \right) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (\sqrt{z})_2 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{\frac{\pi}{4} + 2\pi}{2} + i \cdot \sin \frac{\frac{\pi}{4} + 2\pi}{2} \right) \Rightarrow (\sqrt{z})_2 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{9\pi}{4} + i \cdot \sin \frac{9\pi}{4} \right) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (\sqrt{z})_2 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \cdot \sin \frac{\pi}{4} \right).$$

Vježba 083

Odredi sve kompleksne brojeve za koje vrijedi: $z^2 + \frac{2+3 \cdot i - \overline{(3-2 \cdot i)}}{1-(1-i) \cdot \overline{(1-i)}} = 0$.

Rezultat: $(\sqrt{z})_1 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{3\pi}{8} + i \cdot \sin \frac{3\pi}{8} \right), (\sqrt{z})_2 = \sqrt[4]{2} \cdot \left(\cos \frac{11\pi}{8} + i \cdot \sin \frac{11\pi}{8} \right).$

Zadatak 084 (2A, TUPŠ)

Odredi realne brojeva x i y tako da vrijedi zadana jednakost:

$$x + y \cdot i - 2 = 4 \cdot x \cdot i + 3 \cdot y + 3 \cdot i.$$

Rješenje 084

Ponovimo!

Dva kompleksna broja $z_1 = a + b \cdot i$ i $z_2 = c + d \cdot i$ jednaki su ako su im jednaki realni dijelovi, $a = c$, i jednaki imaginarni dijelovi, $b = d$. Pišemo:

$$\left. \begin{array}{l} z_1 = a + b \cdot i \\ z_2 = c + d \cdot i \end{array} \right\} \Rightarrow z_1 = z_2 \Leftrightarrow \left. \begin{array}{l} a = c \\ b = d \end{array} \right\}.$$

1. inačica

$$x + y \cdot i - 2 = 4 \cdot x \cdot i + 3 \cdot y + 3 \cdot i \Rightarrow (x - 2) + y \cdot i = 3 \cdot y + (4 \cdot x + 3) \cdot i.$$

$(x - 2) + y \cdot i$	$3 \cdot y + (4 \cdot x + 3) \cdot i$
Realni dio je: $x - 2$ (uz njega ne stoji i)	Realni dio je: $3 \cdot y$ (uz njega ne stoji i)
Imaginarni dio je: y (uz njega stoji i)	Imaginarni dio je: $4 \cdot x + 3$ (uz njega stoji i)

Uporabom definicije jednakosti kompleksnih brojeva dobije se sustav od dvije linearne jednačbe sa dvije nepoznane:

$$\left. \begin{array}{l} x - 2 = 3 \cdot y \\ y = 4 \cdot x + 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -4 \cdot x + y = 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{metoda suprotnih} \\ \text{koficijenata} \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -4 \cdot x + y = 3 \cdot / \cdot 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -12 \cdot x + 3 \cdot y = 9 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow -11 \cdot x = 11 \quad / : (-11) \Rightarrow x = -1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = -1 \\ -4 \cdot x + y = 3 \end{array} \right\} \Rightarrow -4 \cdot (-1) + y = 3 \Rightarrow 4 + y = 3 \Rightarrow y = 3 - 4 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y = -1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = -1 \\ y = -1 \end{array} \right\}.$$

2. inačica (rješenje učenice Martine, 2A)

$$x + y \cdot i - 2 = 4 \cdot x \cdot i + 3 \cdot y + 3 \cdot i \Rightarrow x + y \cdot i - 4 \cdot x \cdot i - 3 \cdot y = 2 + 3 \cdot i \Rightarrow (x - 3 \cdot y) + (y - 4 \cdot x) \cdot i = 2 + 3 \cdot i \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ y - 4 \cdot x = 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -4 \cdot x + y = 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{metoda suprotnih} \\ \text{koficijenata} \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -4 \cdot x + y = 3 \cdot / \cdot 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x - 3 \cdot y = 2 \\ -12 \cdot x + 3 \cdot y = 9 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow -11 \cdot x = 11 \quad / : (-11) \Rightarrow x = -1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = -1 \\ -4 \cdot x + y = 3 \end{array} \right\} \Rightarrow -4 \cdot (-1) + y = 3 \Rightarrow 4 + y = 3 \Rightarrow y = 3 - 4 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y = -1 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = -1 \\ y = -1 \end{array} \right\}.$$

Vježba 084

Odredi realne brojeva x i y tako da vrijedi zadana jednakost:

$$x + 3 + 2 \cdot y \cdot i = 8 + 4 \cdot i.$$

Rezultat: $x = 5, y = 2.$

Zadatak 085 (Iva, srednja škola)

Koliko je $(i^{-23} + i^{96})^{-2}$?

Rješenje 085

Ponovimo!

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad i^0 = 1, \quad i^2 = -1, \quad i^3 = -i, \quad i^{-1} = -i, \quad a^{-n} = \frac{1}{a^n}$$

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Izračunamo posebno svaku potenciju. Eksponent potencije dijelimo brojem 4 i gledamo ostatak (koji može biti 0, 1, 2 ili 3).

- $i^{-23} = (i^{-1})^{23} = (-i)^{23} = -i^{23} = -i^3 = -(-i) = i.$ 23 : 4 = 5
3
- $i^{96} = i^0 = 1.$ 96 : 4 = 24
0

Sada je:

$$\begin{aligned} (i^{-23} + i^{96})^{-2} &= (i+1)^{-2} = (1+i)^{-2} = \frac{1}{(1+i)^2} = \frac{1}{1+2\cdot i+i^2} = \frac{1}{1+2\cdot i-1} = \frac{1}{2\cdot i} = \frac{1}{2\cdot i} \cdot \frac{-i}{-i} = \\ &= \frac{-i}{-2\cdot i^2} = \frac{-i}{-2\cdot(-1)} = \frac{-i}{2} = -\frac{1}{2} \cdot i = -0.5 \cdot i. \end{aligned}$$

Vježba 085

Koliko je $(i^{-23} + i^{80})^{-2}$?

Rezultat: $-0.5 \cdot i.$

Zadatak 086 (Tajanstvena, gimnazija)

Nadi skup svih točaka kompleksne ravnine za koje je $|z| = |z-1-i|$.

Rješenje 086

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Napišimo kompleksan broj z u standardnom ili algebarskom obliku: $z = x + y \cdot i$. Tada slijedi:

$$\begin{aligned} \left. \begin{aligned} |z| &= |z-1-i| \\ z &= x + y \cdot i \end{aligned} \right\} \Rightarrow |x + y \cdot i| = |x + y \cdot i - 1 - i| \Rightarrow |x + y \cdot i| = |(x-1) + (y-1) \cdot i| \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sqrt{x^2 + y^2} = \sqrt{(x-1)^2 + (y-1)^2} \quad /: 2 \Rightarrow x^2 + y^2 = (x-1)^2 + (y-1)^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow x^2 + y^2 = x^2 - 2 \cdot x + 1 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow x^2 + y^2 = x^2 - 2 \cdot x + 1 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 0 = -2 \cdot x - 2 \cdot y + 2 \quad /: 2 \Rightarrow 0 = -x - y + 1 \Rightarrow \left. \begin{aligned} y &= -x + 1 && \text{eksplicitni oblik jednadžbe pravca} \\ x + y - 1 &= 0 && \text{implicitni oblik jednadžbe pravca} \end{aligned} \right\} \end{aligned}$$

Vježba 086

Nadi skup svih točaka kompleksne ravnine za koje je $|z| = |z-1|$.

Rezultat: $x = \frac{1}{2}.$

Zadatak 087 (2A, TUPŠ)

Koliki je imaginarni dio broja $z = \frac{(1+i)^{1997}}{(1-i)^{1996}}$?

Rješenje 087

Ponovimo!

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad (a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad i^0 = 1, \quad i^2 = -1, \quad (-a)^{2 \cdot n} = a^{2 \cdot n}$$

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}, \quad z = x + y \cdot i \Rightarrow \operatorname{Im} z = y.$$

1. inačica

$$\begin{aligned} z &= \frac{(1+i)^{1997}}{(1-i)^{1996}} = \frac{(1+i)^{1996} \cdot (1+i)}{(1-i)^{1996}} = \frac{(1+i)^{1996}}{(1-i)^{1996}} \cdot (1+i) = \left(\frac{1+i}{1-i}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \left(\frac{1+i}{1-i} \cdot \frac{1+i}{1+i}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \\ &= \left(\frac{(1+i)^2}{1^2+1^2}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \left(\frac{1+2 \cdot i+i^2}{1+1}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \left(\frac{1+2 \cdot i-1}{2}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \left(\frac{2 \cdot i}{2}\right)^{1996} \cdot (1+i) = \\ &= i^{1996} \cdot (1+i) = \left[\begin{array}{l} 1996:4=499 \\ 0 \end{array} \right] = i^0 \cdot (1+i) = 1 \cdot (1+i) = 1+i \Rightarrow \operatorname{Im} z = 1. \end{aligned}$$

2. inačica

$$\begin{aligned} z &= \frac{(1+i)^{1997}}{(1-i)^{1996}} = \frac{(1+i)^{1996} \cdot (1+i)}{(1-i)^{1996}} = \frac{\left(\frac{(1+i)^2}{(1-i)^2}\right)^{998} \cdot (1+i)}{\left(\frac{(1-i)^2}{(1-2 \cdot i+i^2)}\right)^{998}} = \frac{(1+2 \cdot i+i^2)^{998} \cdot (1+i)}{(1-2 \cdot i+i^2)^{998}} = \frac{(1+2 \cdot i-1)^{998} \cdot (1+i)}{(1-2 \cdot i-1)^{998}} = \\ &= \frac{(2 \cdot i)^{998} \cdot (1+i)}{(-2 \cdot i)^{998}} = \frac{(2 \cdot i)^{998} \cdot (1+i)}{(2 \cdot i)^{998}} = 1+i \Rightarrow \operatorname{Im} z = 1. \end{aligned}$$

Vježba 087

Koliki je realni dio broja $z = \frac{(1+i)^{1997}}{(1-i)^{1996}}$?

Rezultat: 1.

Zadatak 088 (Ines, gimnazija)

Koliko je $(1-i) \cdot (1+i) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16})$?

Rješenje 088

Ponovimo!

$$(a-b) \cdot (a+b) = a^2 - b^2, \quad i^0 = 1, \quad i^2 = -1.$$

1. inačica

$$\begin{aligned} (1-i) \cdot (1+i) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) &= \underbrace{(1-i) \cdot (1+i)}_{\text{razlika kvadrata}} \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \\ &= (1-i^2) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \underbrace{(1-i^2) \cdot (1+i^2)}_{\text{razlika kvadrata}} \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \\ &= (1-i^4) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \underbrace{(1-i^4) \cdot (1+i^4)}_{\text{razlika kvadrata}} \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = (1-i^8) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \\ &= \underbrace{(1-i^8) \cdot (1+i^8)}_{\text{razlika kvadrata}} \cdot (1+i^{16}) = (1-i^{16}) \cdot (1+i^{16}) = \underbrace{(1-i^{16}) \cdot (1+i^{16})}_{\text{razlika kvadrata}} = 1-i^{32} = \left[\begin{array}{l} 32:4=8 \\ 0 \end{array} \right] = 1-i^0 = 1-1=0. \end{aligned}$$

2. inačica

$$(1-i) \cdot (1+i) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = (1-i) \cdot (1+i) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = \\ = (1-i) \cdot (1+i) \cdot (1-1) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = (1-i) \cdot (1+i) \cdot 0 \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8) \cdot (1+i^{16}) = 0.$$

Vježba 088

Koliko je $(1-i) \cdot (1+i) \cdot (1+i^2) \cdot (1+i^4) \cdot (1+i^8)$?

Rezultat: 0.

Zadatak 089 (Goran, srednja škola)

Provjeri da za svaki prirodni broj n vrijedi: $\left(\frac{1-i}{\sqrt{2}}\right)^{2 \cdot n} = (-i)^n$.

Rješenje 089

Ponovimo!

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad i^2 = -1, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}.$$

$$\left(\frac{1-i}{\sqrt{2}}\right)^{2 \cdot n} = \left(\left(\frac{1-i}{\sqrt{2}}\right)^2\right)^n = \left(\frac{(1-i)^2}{(\sqrt{2})^2}\right)^n = \left(\frac{1-2 \cdot i + i^2}{2}\right)^n = \left(\frac{1-2 \cdot i - 1}{2}\right)^n = \left(\frac{-2 \cdot i}{2}\right)^n = (-i)^n.$$

Vježba 089

Izračunaj: $\left(\frac{1-i}{\sqrt{2}}\right)^4$.

Rezultat: -1.

Zadatak 090 (Anna, gimnazija)

Koji je skup točaka određen jednačbom $|z + i| = 4$?

Rješenje 090

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad \left. \begin{array}{l} (x-p)^2 + (y-q)^2 = r^2 \\ S(p, q) - \text{središte kružnice} \\ r - \text{polumjer kružnice} \end{array} \right\} \text{jednačba kružnice.}$$

Neka je $z_0 = x_0 + y_0 \cdot i$ bilo koji kompleksan broj. Skup $k = \{z : |z - z_0| = r\}$ skup je svih točaka z u kompleksnoj ravnini kojih je udaljenost do točke z_0 jednaka r . To je kružnica sa središtem z_0 i polumjerom r . Dakle, kružnica u kompleksnoj ravnini opisana je formulom

$$|z - z_0| = r.$$

$$|z + i| = 4 \Rightarrow |z - (-i)| = 4 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} z_0 = -i \\ r = 4 \end{array} \right\}.$$

Svi kompleksni brojevi z za koje vrijedi $|z + i| = 4$ udaljeni su za 4 od broja $z_0 = -i$, dakle, leže na kružnici sa središtem u $z_0 = -i$ i polumjerom 4.

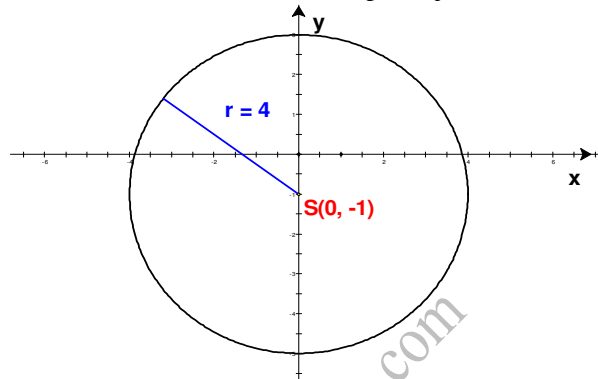
Računanjem apsolutne vrijednosti dobivamo njezinu jednačbu u Kartezijevom sustavu. Napišemo kompleksan broj u standardnom ili algebarskom obliku $z = x + y \cdot i$:

$$|z+i|=4 \Rightarrow |x+y \cdot i+i|=4 \Rightarrow |x+(y+1) \cdot i|=4 \Rightarrow \sqrt{x^2+(y+1)^2}=4 \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{kvadriramo} \\ \text{jednadžbu} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \sqrt{x^2+(y+1)^2}=4 / 2 \Rightarrow \left(\sqrt{x^2+(y+1)^2} \right)^2 = 4^2 \Rightarrow x^2+(y+1)^2=16 \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} (x-p)^2+(y-q)^2=r^2 \\ \Rightarrow x^2+(y+1)^2=16 \\ p=0, q=-1, r^2=16 \Rightarrow r=4 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} S(0, -1) \\ r=4 \end{array} \right\}$$

To je jednadžba kružnice sa središtem u točki $S(0, -1)$ i polumjerom $r=4$.

Vježba 090

Koji je skup točaka određen jednadžbom $|z+i|=3$?

Rezultat: To je jednadžba kružnice sa središtem u točki $S(0, -1)$ i polumjerom $r=3$.

Zadatak 091 (2A, TUPŠ)

U koordinatnoj ravlini predoči brojeve za koje je $|z+1| < |z-i|$.

Rješenje 091

Ponovimo!

$$z=x+y \cdot i \Rightarrow |z|=\sqrt{x^2+y^2}, \quad (a+b)^2=a^2+2 \cdot a \cdot b+b^2, \quad (a-b)^2=a^2-2 \cdot a \cdot b+b^2.$$

Kompleksan broj z napišemo u standardnom ili algebarskom obliku:

$$z=x+y \cdot i.$$

Tada je:

$$\left. \begin{array}{l} z=x+y \cdot i \\ |z+1| < |z-i| \end{array} \right\} \Rightarrow |x+y \cdot i+1| < |x+y \cdot i-i| \Rightarrow |(x+1)+y \cdot i| < |x+(y-1) \cdot i| \Rightarrow$$

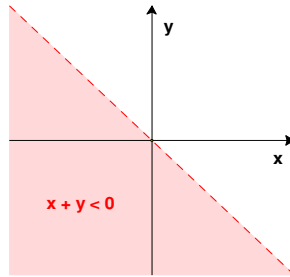
$$\Rightarrow \sqrt{(x+1)^2+y^2} < \sqrt{x^2+(y-1)^2} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{korijeni (korjenovi) su pozitivni pa prilikom} \\ \text{kvadriranja znak nejednakosti ne mijenja se} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \sqrt{(x+1)^2+y^2} < \sqrt{x^2+(y-1)^2} / 2 \Rightarrow \left(\sqrt{(x+1)^2+y^2} \right)^2 < \left(\sqrt{x^2+(y-1)^2} \right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (x+1)^2+y^2 < x^2+(y-1)^2 \Rightarrow x^2+2 \cdot x+1+y^2 < x^2+y^2-2 \cdot y+1 \Rightarrow 2 \cdot x < -2 \cdot y \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 2 \cdot x+2 \cdot y < 0 / : 2 \Rightarrow x+y < 0 \Rightarrow y < -x. \quad [y=-x \text{ simetrala drugog i četvrtog kvadranta}]$$

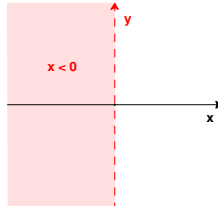
Grafički prikaz je poluravnina (crveno obojana) bez pravca $y=-x$.

Vježba 091

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| < |z - 1|$.

Rezultat: $x < 0$

Zadatak 092 (2A, TUPŠ)

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| \leq |z - i|$.

Rješenje 092

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

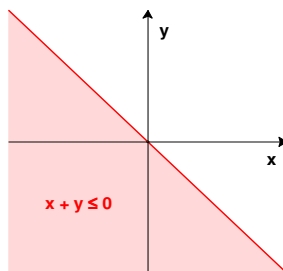
Kompleksan broj z napišemo u standardnom ili algebarskom obliku:

$$z = x + y \cdot i.$$

Tada je:

$$\begin{aligned} \left. \begin{array}{l} z = x + y \cdot i \\ |z+1| \leq |z-i| \end{array} \right\} &\Rightarrow |x + y \cdot i + 1| \leq |x + y \cdot i - i| \Rightarrow |(x+1) + y \cdot i| \leq |x + (y-1) \cdot i| \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} \leq \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \Rightarrow \left[\text{korijeni (korjenovi) su pozitivni pa prilikom} \right. \\ &\quad \left. \text{kvadriranja znak nejednakosti ne mijenja se} \right] \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} \leq \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \quad / : 2 \Rightarrow \left(\sqrt{(x+1)^2 + y^2} \right)^2 \leq \left(\sqrt{x^2 + (y-1)^2} \right)^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow (x+1)^2 + y^2 \leq x^2 + (y-1)^2 \Rightarrow x^2 + 2 \cdot x + 1 + y^2 \leq x^2 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow 2 \cdot x \leq -2 \cdot y \Rightarrow \\ &\Rightarrow 2 \cdot x + 2 \cdot y \leq 0 \quad / : 2 \Rightarrow x + y \leq 0 \Rightarrow y \leq -x. \quad [y = -x \text{ simetrala drugog i četvrtog kvadranta}] \end{aligned}$$

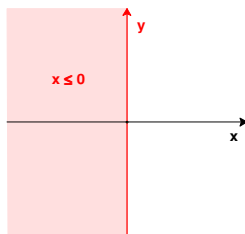
Grafički prikaz je poluravnina (crveno obojana) sa pravcem $y = -x$.

Vježba 092

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| \leq |z - 1|$.

Rezultat: $x \leq 0$

Zadatak 093 (2A, TUPŠ)

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| = |z - i|$.

Rješenje 093

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

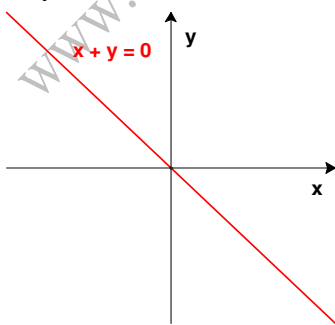
Kompleksan broj z napišemo u standardnom ili algebarskom obliku:

$$z = x + y \cdot i.$$

Tada je:

$$\begin{aligned} \left. \begin{aligned} z &= x + y \cdot i \\ |z+1| &= |z-i| \end{aligned} \right\} &\Rightarrow |x+y \cdot i+1| = |x+y \cdot i-i| \Rightarrow |(x+1)+y \cdot i| = |x+(y-1) \cdot i| \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} = \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} = \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \quad /^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \left(\sqrt{(x+1)^2 + y^2} \right)^2 = \left(\sqrt{x^2 + (y-1)^2} \right)^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow (x+1)^2 + y^2 = x^2 + (y-1)^2 \Rightarrow x^2 + 2 \cdot x + 1 + y^2 = x^2 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow 2 \cdot x = -2 \cdot y \Rightarrow \\ &\Rightarrow 2 \cdot y = -2 \cdot x \quad /: 2 \Rightarrow y = -x. \text{ simetrala drugog i četvrtog kvadranta} \end{aligned}$$

Grafički prikaz je pravac $y = -x$ ili $x + y = 0$.

Vježba 093

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| = |z - 1|$.

Rezultat: $x = 0$.

Zadatak 094 (2A, TUPŠ)

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z + 1| > |z - i|$.

Rješenje 094

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

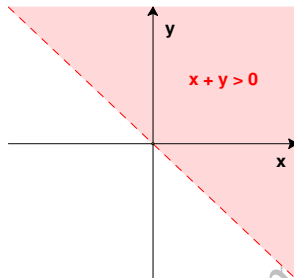
Kompleksan broj z napišemo u standardnom ili algebarskom obliku:

$$z = x + y \cdot i.$$

Tada je:

$$\begin{aligned}
& \left. \begin{array}{l} z = x + y \cdot i \\ |z+1| > |z-i| \end{array} \right\} \Rightarrow |x + y \cdot i + 1| > |x + y \cdot i - i| \Rightarrow |(x+1) + y \cdot i| > |x + (y-1) \cdot i| \Rightarrow \\
& \Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} > \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{korijeni (korjenovi) su pozitivni pa prilikom} \\ \text{kvadriranja znak nejednakosti ne mijenja se} \end{array} \right] \Rightarrow \\
& \Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} > \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \cdot /2 \Rightarrow \left(\sqrt{(x+1)^2 + y^2} \right)^2 > \left(\sqrt{x^2 + (y-1)^2} \right)^2 \Rightarrow \\
& \Rightarrow (x+1)^2 + y^2 > x^2 + (y-1)^2 \Rightarrow x^2 + 2 \cdot x + 1 + y^2 > x^2 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow 2 \cdot x > -2 \cdot y \Rightarrow \\
& \Rightarrow 2 \cdot x + 2 \cdot y > 0 \quad /:2 \Rightarrow x + y > 0 \Rightarrow y > -x. \quad [y = -x \text{ simetrala drugog i četvrtog kvadranta}]
\end{aligned}$$

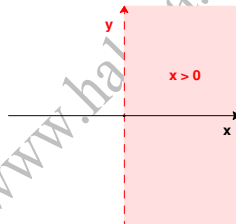
Grafički prikaz je poluravnina (crveno obojana) bez pravca $y = -x$.

Vježba 094

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z+1| > |z-1|$.

Rezultat: $x > 0$

Zadatak 095 (2A, TUPŠ)

U koordinatnoj ravnini predoči brojeve za koje je $|z+1| \geq |z-i|$.

Rješenje 095

Ponovimo!

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow |z| = \sqrt{x^2 + y^2}, \quad (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2.$$

Kompleksan broj z napišemo u standardnom ili algebarskom obliku:

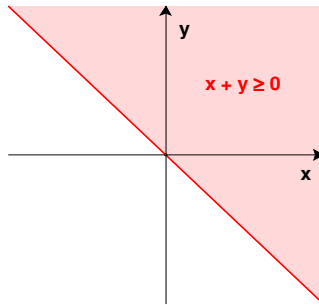
$$z = x + y \cdot i.$$

Tada je:

$$\begin{aligned}
& \left. \begin{array}{l} z = x + y \cdot i \\ |z+1| \geq |z-i| \end{array} \right\} \Rightarrow |x + y \cdot i + 1| \geq |x + y \cdot i - i| \Rightarrow |(x+1) + y \cdot i| \geq |x + (y-1) \cdot i| \Rightarrow \\
& \Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} \geq \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{korijeni (korjenovi) su pozitivni pa prilikom} \\ \text{kvadriranja znak nejednakosti se mijenja se} \end{array} \right] \Rightarrow \\
& \Rightarrow \sqrt{(x+1)^2 + y^2} \geq \sqrt{x^2 + (y-1)^2} \cdot /2 \Rightarrow \left(\sqrt{(x+1)^2 + y^2} \right)^2 \geq \left(\sqrt{x^2 + (y-1)^2} \right)^2 \Rightarrow \\
& \Rightarrow (x+1)^2 + y^2 \geq x^2 + (y-1)^2 \Rightarrow x^2 + 2 \cdot x + 1 + y^2 \geq x^2 + y^2 - 2 \cdot y + 1 \Rightarrow 2 \cdot x \geq -2 \cdot y \Rightarrow
\end{aligned}$$

$$\Rightarrow 2 \cdot x + 2 \cdot y \geq 0 \quad /: 2 \Rightarrow x + y \geq 0 \Rightarrow y \geq -x. \quad [y = -x \text{ simetrala drugog i četvrtog kvadranta}]$$

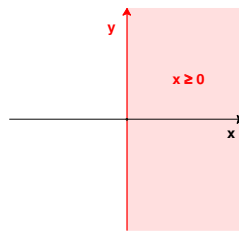
Grafički prikaz je poluravnina (crveno obojana) sa pravcem $y = -x$.

Vježba 095

U koordinatnoj ravni predoči brojeve za koje je $|z + 1| \geq |z - 1|$.

Rezultat: $x \geq 0$

Zadatak 096 (Ivana, gimnazija)

Koliki je broj elemenata skupa $\{i^{k+1} + i^{-k-1} : k \in \mathbb{N}\}$?

Rješenje 096

Ponovimo!

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad i^0 = 1, \quad i^1 = i, \quad i^2 = -1, \quad i^3 = -i, \quad i^{-1} = -i.$$

$$\begin{aligned} i^{k+1} + i^{-k-1} &= i^{k+1} + (i^{-1})^{k+1} = i^{k+1} + (-i)^{k+1} = i^{k+1} + (-1 \cdot i)^{k+1} = i^{k+1} + (-1)^{k+1} \cdot i^{k+1} = \\ &= i^{k+1} \cdot (1 + (-1)^{k+1}). \end{aligned}$$

Računamo vrijednosti izraza za $k = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, \dots$:

$$\left. \begin{array}{l} k=1 \\ i^{k+1} \cdot (1 + (-1)^{k+1}) \end{array} \right\} \Rightarrow i^2 \cdot (1 + (-1)^2) = -1 \cdot (1+1) = -1 \cdot 2 = -2,$$

$$\left. \begin{array}{l} k=2 \\ i^{k+1} \cdot (1 + (-1)^{k+1}) \end{array} \right\} \Rightarrow i^3 \cdot (1 + (-1)^3) = i^3 \cdot (1-1) = i^3 \cdot 0 = 0,$$

$$\left. \begin{array}{l} k=3 \\ i^{k+1} \cdot (1 + (-1)^{k+1}) \end{array} \right\} \Rightarrow i^4 \cdot (1 + (-1)^4) = \begin{bmatrix} 4: 4=1 \\ 0 \end{bmatrix} = i^0 \cdot (1 + (-1)^4) = 1 \cdot (1+1) = 1 \cdot 2 = 2,$$

$$\left. \begin{array}{l} k=4 \\ i^{k+1} \cdot (1 + (-1)^{k+1}) \end{array} \right\} \Rightarrow i^5 \cdot (1 + (-1)^5) = i^5 \cdot (1-1) = i^5 \cdot 0 = 0,$$

$$i^{k+1} \cdot (1+(-1)^{k+1}) \Big|_{k=5} \Rightarrow i^6 \cdot (1+(-1)^6) = \binom{6}{2} = i^2 \cdot (1+(-1)^6) = -1 \cdot (1+1) = -1 \cdot 2 = -2,$$

$$i^{k+1} \cdot (1+(-1)^{k+1}) \Big|_{k=6} \Rightarrow i^7 \cdot (1+(-1)^7) = i^7 \cdot (1-1) = i^7 \cdot 0 = 0,$$

$$i^{k+1} \cdot (1+(-1)^{k+1}) \Big|_{k=7} \Rightarrow i^8 \cdot (1+(-1)^8) = \binom{8}{0} = i^0 \cdot (1+1) = 1 \cdot 2 = 2,$$

$$i^{k+1} \cdot (1+(-1)^{k+1}) \Big|_{k=8} \Rightarrow i^9 \cdot (1+(-1)^9) = i^9 \cdot (1-1) = i^9 \cdot 0 = 0 \text{ itd.}$$

Elementi zadanog skupa su brojevi: $-2, 0, 2$.

$$\{i^{k+1} + i^{-k-1} : k \in \mathbb{N}\} = \{-2, 0, 2\}.$$

Broj elemenata je 3.

Vježba 096

Koliki je broj elemenata skupa $\{i^{k+1} : k \in \mathbb{N}\}$?

Rezultat: 4.

Zadatak 097 (Tea, TUPŠ)

Ako je $z = \frac{1}{2} \cdot (\sqrt{2+\sqrt{2}} + \sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i)$, koliko iznosi z^{16} ?

Rješenje 097

Ponovimo!

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}, \quad (a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n, \quad (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \sqrt{a} \cdot \sqrt{b} = \sqrt{a \cdot b}$$

$$i^2 = -1, \quad (a+b) \cdot (a-b) = a^2 - b^2, \quad \sqrt{a^2} = a, \quad a \geq 0, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}, \quad i^0 = 1.$$

$$\begin{aligned} z^{16} &= (z^2)^8 = \left(\left(\frac{1}{2} \cdot (\sqrt{2+\sqrt{2}} + \sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i) \right)^2 \right)^8 = \left(\left(\frac{1}{2} \right)^2 \cdot (\sqrt{2+\sqrt{2}} + \sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i)^2 \right)^8 = \\ &= \left(\frac{1}{4} \cdot \left((\sqrt{2+\sqrt{2}})^2 + 2 \cdot \sqrt{2+\sqrt{2}} \cdot \sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i + (\sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i)^2 \right) \right)^8 = \\ &= \left(\frac{1}{4} \cdot \left(2 + \sqrt{2} + 2 \cdot \sqrt{(2+\sqrt{2}) \cdot (2-2\sqrt{2})} \cdot i + (\sqrt{2-\sqrt{2}})^2 \cdot i^2 \right) \right)^8 = \\ &= \left(\frac{1}{4} \cdot \left(2 + \sqrt{2} + 2 \cdot \sqrt{2^2 - (\sqrt{2})^2} \cdot i + (2-\sqrt{2}) \cdot (-1) \right) \right)^8 = \left(\frac{1}{4} \cdot (2 + \sqrt{2} + 2 \cdot \sqrt{4-2} \cdot i - 2 + \sqrt{2}) \right)^8 = \\ &= \left(\frac{1}{4} \cdot (2 \cdot \sqrt{2} + 2 \cdot \sqrt{2} \cdot i) \right)^8 = \left(\frac{1}{4} \cdot 2 \cdot \sqrt{2} \cdot (1+i) \right)^8 = \left(\frac{\sqrt{2}}{2} \cdot (1+i) \right)^8 = \left(\left(\frac{\sqrt{2}}{2} \cdot (1+i) \right)^2 \right)^4 = \end{aligned}$$

$$= \left(\left(\frac{\sqrt{2}}{2} \right)^2 \cdot (1+i)^2 \right)^4 = \left(\frac{2}{4} \cdot (1+2 \cdot i + i^2) \right)^4 = \left(\frac{1}{2} \cdot (1+2 \cdot i - 1) \right)^4 = \left(\frac{1}{2} \cdot 2 \cdot i \right)^4 = i^4 = \begin{bmatrix} 4 : 4 = 1 \\ 0 \end{bmatrix} = i^0 = 1.$$

Vježba 097

Ako je $z = \frac{1}{2} \cdot (\sqrt{2+\sqrt{2}} - \sqrt{2-\sqrt{2}} \cdot i)$, koliko iznosi z^{16} ?

Rezultat: 1.

Zadatak 098 (2A, TUPŠ)

Napišite 5 kao umnožak nekih dvaju kompleksnih brojeva kojima su i realni i imaginarni dijelovi različiti od 0.

Rješenje 098

Ponovimo!

Standardni ili algebarski oblik kompleksnog broja je oblika

$$z = x + y \cdot i,$$

gdje su x i y realni brojevi.

Za kompleksne brojeve $x + y \cdot i$ i $x - y \cdot i$ kažemo da su kompleksno konjugirani jedan drugome.

Simbol konjugiranja jest povlaka iznad broja koji se konjugira:

$$z = x + y \cdot i \Rightarrow \bar{z} = x - y \cdot i.$$

Umnožak kompleksnog broja i njemu konjugiranog broja uvijek je realan broj:

$$z \cdot \bar{z} = (x + y \cdot i) \cdot (x - y \cdot i) = \begin{bmatrix} \text{razlika} \\ \text{kvadrata} \end{bmatrix} = x^2 - y^2 \cdot i^2 = \begin{bmatrix} i^2 = -1 \end{bmatrix} = x^2 + y^2.$$

Kružnica je skup svih točaka ravnine koje su jednako udaljene od jedne čvrste točke ravnine koju nazivamo središtem kružnice. Za kružnicu polumjera r sa središtem u ishodištu rabimo naziv središnja ili centralna kružnica:

$$x^2 + y^2 = r^2.$$

Iz uvjeta zadatka slijedi da se broj 5 može napisati na beskonačno mnogo načina. Na primjer,

$$5 = (1 + 2 \cdot i) \cdot (1 - 2 \cdot i).$$

$$\text{Dokaz: } (1 + 2 \cdot i) \cdot (1 - 2 \cdot i) = 1^2 + 2^2 = 1 + 4 = 5.$$

$$5 = (2 + i) \cdot (2 - i).$$

$$\text{Dokaz: } (2 + i) \cdot (2 - i) = 2^2 + 1^2 = 4 + 1 = 5.$$

$$5 = (\sqrt{2} + \sqrt{3} \cdot i) \cdot (\sqrt{2} - \sqrt{3} \cdot i).$$

$$\text{Dokaz: } (\sqrt{2} + \sqrt{3} \cdot i) \cdot (\sqrt{2} - \sqrt{3} \cdot i) = (\sqrt{2})^2 + (\sqrt{3})^2 = 2 + 3 = 5.$$

$$5 = (\sqrt{3} + \sqrt{2} \cdot i) \cdot (\sqrt{3} - \sqrt{2} \cdot i).$$

$$\text{Dokaz: } (\sqrt{3} + \sqrt{2} \cdot i) \cdot (\sqrt{3} - \sqrt{2} \cdot i) = (\sqrt{3})^2 + (\sqrt{2})^2 = 3 + 2 = 5.$$

$$5 = \left(\frac{\sqrt{17}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot i \right) \cdot \left(\frac{\sqrt{17}}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot i \right).$$

$$\text{Dokaz: } \left(\frac{\sqrt{17}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot i \right) \cdot \left(\frac{\sqrt{17}}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot i \right) = \left(\frac{\sqrt{17}}{2} \right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2} \right)^2 = \frac{17}{4} + \frac{3}{4} = \frac{20}{4} = 5.$$

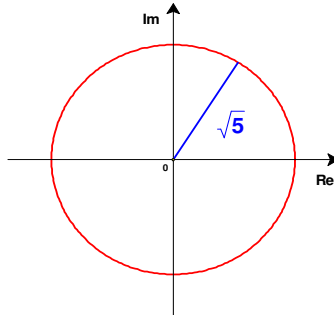
$$5 = \left(\frac{\sqrt{6}}{2} + \frac{\sqrt{14}}{2} \cdot i \right) \cdot \left(\frac{\sqrt{6}}{2} - \frac{\sqrt{14}}{2} \cdot i \right).$$

Dokaz: $\left(\frac{\sqrt{6}}{2} + \frac{\sqrt{14}}{2} \cdot i \right) \cdot \left(\frac{\sqrt{6}}{2} - \frac{\sqrt{14}}{2} \cdot i \right) = \left(\frac{\sqrt{6}}{2} \right)^2 + \left(\frac{\sqrt{14}}{2} \right)^2 = \frac{6}{4} + \frac{14}{4} = \frac{20}{4} = 5.$

Itd.

Uočimo da su rješenja sve točke koje pripadaju središnjoj kružnici polumjera $\sqrt{5}$:

$$x^2 + y^2 = (\sqrt{5})^2 \Rightarrow x^2 + y^2 = 5.$$

Vježba 098

Napišite 25 kao umnožak nekih dvaju kompleksnih brojeva kojima su i realni i imaginarni dijelovi različiti od 0.

Rezultat: $25 = (3 + 4 \cdot i) \cdot (3 - 4 \cdot i)$ itd.

Zadatak 099 (Alen, gimnazija)

Dokaži: $\sqrt{1+i \cdot \sqrt{3}} + \sqrt{1-i \cdot \sqrt{3}} = \sqrt{6}.$

Rješenje 099

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad (a+b) \cdot (a-b) = a^2 - b^2, \quad (\sqrt{a})^2 = a, \quad \sqrt{a} \cdot \sqrt{b} = \sqrt{a \cdot b}.$$

$$(a+b \cdot i) \cdot (a-b \cdot i) = a^2 + b^2.$$

$$\begin{aligned} \sqrt{1+i \cdot \sqrt{3}} + \sqrt{1-i \cdot \sqrt{3}} = \sqrt{6} &\Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{kvadriramo} \\ \text{jednakost} \end{array} \right] \Rightarrow \sqrt{1+i \cdot \sqrt{3}} + \sqrt{1-i \cdot \sqrt{3}} = \sqrt{6} / 2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \left(\sqrt{1+i \cdot \sqrt{3}} \right)^2 + 2 \cdot \sqrt{1+i \cdot \sqrt{3}} \cdot \sqrt{1-i \cdot \sqrt{3}} + \left(\sqrt{1-i \cdot \sqrt{3}} \right)^2 = (\sqrt{6})^2 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 1+i \cdot \sqrt{3} + 2 \cdot \sqrt{(1+i \cdot \sqrt{3}) \cdot (1-i \cdot \sqrt{3})} + 1-i \cdot \sqrt{3} = 6 \Rightarrow 2+2 \cdot \sqrt{1+(\sqrt{3})^2} = 6 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 2+2 \cdot \sqrt{1+3} = 6 \Rightarrow 2+2 \cdot \sqrt{4} = 6 \Rightarrow 2+2 \cdot 2 = 6 \Rightarrow 6=6. \text{Dokaz gotov.} \end{aligned}$$

Vježba 099

Dokaži: $\sqrt{1+i \cdot \sqrt{8}} + \sqrt{1-i \cdot \sqrt{8}} = \sqrt{8}.$

Rezultat: Tvrdnja točna.

Zadatak 100 (Alen, gimnazija)

Izračunaj: $(1-i)^2 \cdot (1-2 \cdot i)^2 \cdot (1-3 \cdot i)^2.$

Rješenje 100

Ponovimo!

$$a^n \cdot b^n = (a \cdot b)^n, \quad i^2 = -1.$$

$$\begin{aligned}(1-i)^2 \cdot (1-2i)^2 \cdot (1-3i)^2 &= ((1-i) \cdot (1-2i) \cdot (1-3i))^2 = \left((1-2i-i+2i^2) \cdot (1-3i) \right)^2 = \\ &= ((1-2i-i-2) \cdot (1-3i))^2 = ((-1-3i) \cdot (1-3i))^2 = (-1+3i-3i+9i^2)^2 = \\ &= (-1+3i-3i-9)^2 = (-10)^2 = 100.\end{aligned}$$

Vježba 100

Izračunaj: $(1-i)^4 \cdot (1-2i)^4 \cdot (1-3i)^4$.

Rezultat: 10000.

www.halapa.com